

Александровское ортопедическое
училище № 6 классический
курс Леонова
Александровский курс
классический курс
детский

Экинчи сентябрь

Класс иши

Кыргыз арабий тили жөнүндө
түшүнүк.

1. Жалпы эрки тилдин өркүндөтүлүшүнөн бул жердеги арабий тили деп аталат.

2. Жалпы эрки тилдин негизинде кызылтан, башкаруу деп кыргызга салынган, айтылган, жазылган, кыргыздын тактаган, айтылуучу ойуну даана, так бери алган, кыргыздын баардык тилдерине бирдей орток тил.

3. 1924-жылдын 7-майынан баштап, "Жаңытас" журналынын жарыкка чыгышы менен кыргыз эли үчүнчүлүк жазуусуна, тилдин сабаттуулугуна 99 балуу, кыргыз арабий тилин өнүктүрүү үчүн кызылтан аралашты.

4. Кыргыз арабий тилинин түздү-түшүнүгүнө негизинен түндүк дая-

енүүнүн алдында Кыргыздын өзү-
нүн келип чыгышына өнүгүү ма-
насында ал келип чыгуу системаларынан
пайдаланып келгендиктен карабастан,
ушундай жазмасына окшайткан
революциялык келип чыгуу гана
жеткиликтен башка, кыргыз жазма
арабий тили советтик тууралуу
тун жазмасы болуп эсептелет

Түзүүнүн сөздүк
Класс иши

Тексттин мааниси бүтүндүзү
1-көңүлү

А. С. Пушкиндин кыргыздын тамантуу
шарк - акыны. Ал келип чыгуу менен
тун келип чыгуу, интродукция тарбия-
ланган - Ар кыл тамантуу кыргыздын
ардагы өтө көп жазган. 4. Тексттин
А. С. Пушкиндин кыргыздын тамантуу
тун келип чыгуу "Башка" поэма-
нын кыргыздын тамантуу ден сому-

тун тамантуу карабастан, өнүгүү-
нүн акырында жазмасына да. Кыргыздын
жазылган - Тамантуу акырында өзү жок
болсо да, акын келип чыгуу менен
айтылып жүрөт. Тынч тамантуу да-
ган үчүн.

5

Үй иши

3-көңүлү ийиле да.

"Көчкү күтүү, ийиле менен менен ата-
бабаларыбыздын бери келип чыгуу көр-
гөздөн келип чыгуу. Ийиле менен менен туу-
ган үй күтүү тушкөндөй өткөндө мен-
ти адам келип чыгуу көрөт өткөндө
саламаттык көрүлгөн Көчкү менен
үчүнүрдөгү менен өткөндө Көчкү-
төргө сөз үйиле менен менен
айтып бүткөндө келип чыгуу
кыргыздын менен менен өткө
кыргыздын келип чыгуу менен менен
үйүндө менен өткө келип чыгуу
башка үйүндө сөз күтүүдө өз менен

тан баштады. Ал бүгөрсүнө эт
таарыпты. Ал бүткөндөн кийин
дал суу куталат суу күйлөн а-
рамына бактылуу бол жин балыкка
кысо тилек айтышат. Көчкөн
кетерде бактылууна ^{жи} жерлик, кал-
пак сайып беришет. Меймандар
кетерде эң ууусу бата айтып-
пад. Көчкөндө кетиреленден ки-
бин өзүрү өтүрүп той ичишет.

Он жинчи сентябрь

Класс иши.

Менин жайкы каникулум

Мен каникулда өз айымыма бардым.
Ал жактан бээни сүтүн кичп. айы-
ри аралап жене тоң аламына кандай
бардым. Тоголо жакып курт жазап.
Тоголо айы болгондуктан качинде
эмик болот. Мен ордун камып бул
жума. Батышадан камышыча алып.
Буйрактан суу тамып. Айт май-

рамын тастук кой койуп конак тап-
ду жакып тастук. Комуналарга ба-
рып байтат. Качинде эмике жакып
боз үйгө тоңуруп айып туңуру
менин өтүрүчүк. Айыра камыктуу
жакып өткөрдүм көчкөн бери ко-
ро эмек тууландалыкты көрдүм.
Атка & минип тоң атам жазап
каймактын жет. Басыптын үйүндө
келдим айы & өсөм мез салып
болгондуктан Кара-Балтага камы
өсөктөн шудот. Ширинде дагы барып
көз жерлеге бардык айып бийлеп
бөсөйинге туңуруп. Ордундагы ичине
тастук суурамында байтур деген
жерге. Индайыча айтканга жайкы
каникул ~~сөтүн~~ болуп өттү.

5

Он үчүнчү сентябрь

Класс иши

7-көчүрү.

1. Токто тогот абузтан түрөт.

2 Бул суу сарсуу учурунда болгон
жн сарсуу мезгилине жазылган.

3 Бул кат бизди төкмөндүккө, сүйүчү-
гө, мекендиге сүйүшкө көргөтсө, бары-
тыңа, атамды өйүшкө жн Мухаммад-
дегди өйүшкө багыттады.

Майсанда буу ийилешиндеги сууруу
нуна даярданып жүргөн бирок аны
сарсууга алып кетүүнөн Комутом
коммо жетиминдей калгандыктан а-
кыркы каттын жаздыган.

Үйүмү

Менин айымым

Менин айымым Суусамыр өрөнү
жумушт айым менин айымым айдай
көзү. Менин айымым тосуну айым.
Менин жумушт айымым бала бак-
га шауы ачымын кичкии балдар
бала багыттады. Айымымда бууактар
бар таза жана муздак бууак-
так суу ташын теккен алдан

сарсуу. Ал жакта "жизди суу" де-
ген суу бар ал айдай тоу. Суусам-
ырмада нелери эле суу көп.

Суусамыра тосуну жер болгон
дуктан ал жер салкын. Жайында
айымдан тосго көчүшөт. Мал
болуп сүтүн сөөк кымыз кымы-
шат. Тосго ташын шыкын те-
ришет. Мал үйдө болушат. Үйдүн
сүтүнөн каймак, курт сары шай
жаган салышат.

Суусамырада менин тууланууларым
көп. Ал жакта менин атам, ата-
тегемди өскөн. Айымла баалап
сайын көптөн бури көрө элек
тууланууларым торууну калып-
тыркы деп көп айтышат.

Суусамырада камшылоо, тушкү,
суур, каш кулак дагы көптөгөн
жамандыктар бар.

5

Акылдан, Балстан, Кулундан... Мени эл
карагану, тун көз айрыдан карагану...
Мени... мени салмакка? Мен да сени
салмакка... Аябай салмакка... кура бол-
дуру, кулунду... Балстан, качан келиш,
калузунду калура аласан? Ушундукта
эл келиши тура барды? Келиши, келиш
судан бардуру... Бардыра салма-
кка, кунду салмакка. Келиш - жеру-
гунду салмакка. Тиларча ушунду
калган

5

Уй иши
52-көчүрүү

Уч мый-мый

Кара, боз жана ал - уч мый-мый-
тычканда керушту жана анын арты-
нан куур жөнөштү. Тычкан уч салма-
дан балкага секири. Мый-мыйлар
анын артынан секиришти. Тычкан ка-
тып кетти. Уч ак мый-мый бан-
кадан тыгышты. Уч ак мый-мый ко-

рөөдөн баланы керушту жана анын
артынан куур жөнөштү! Бала эки
салмакка учурундо кунду кетти.
Мый-мыйлар артынан кундушты. Ба-
ла гурган тыгып кетти. Тундуктан уч
кара мый-мый тыгышты. Уч кара мый-
мый калмакка балкага керушту жана
анын артынан куур жөнөштү. Балка
судан кетти, уч мый-мыйлар судан
суу болуп тыгышты. Уч суу болгон
мый-мыйлар учу көздөй жөнөштү.
Алар жерде карай кундушты өз кал-
бака келишти: кара, боз жана ал.

5

Он төртүнчү октябрь
Тлест

1. Тлест деген эмне?
2. Тлест канча баыктан турат?
3. Азыз деген эмне?
4. Тлесттеги сүйлөндөр бури-бури менен кандайча байланышат?
5. Баруунду кайталоо деген эмне?

6. Орунсуз кайталоо деген эмне?
7. Кайталоолордун пайдасы эмне бар?
8. Бар?

Жаап:

1) Текст бул бир нече сүйлөмдөрдөн туруучу, көп ийгиликтүү сөзөк, жазуу жандуу көрүнүшү жана жыйынтыгы.
2) Башталыш, өтүшү, аякталышы.
3) Абзац - бир ойду бүтүшү менен жинти ойду башталышы. Же ойду андан ары тереңдешин билүүдөн келет жана 4) өз мааниси менен башталышта.

5. Баяндаманын жаткан ойду тактап, берилген, башыктап жана сөздөрдүн образдуулугун, көркөмдүүлүгүн, жасалуусун, алтымыш максатында колдонулган кайталоо орундуу кайталоо деп аталат.

6. Тил кароолдоруна ыңгайлуу жарама алмаштырып, келгени билбегендиктен сөз байлыгынын жардамчысынан, үчкөй ой жүзүндө албагандыктан, стили жактан туура эмес, орунсуз кайталоо менен келгени менен сөздөр пайда болот.

Муну орунсуз кайталоо деп атабыз.
7. бар орундуу кайталоо төмөнкүдөй учурларда зарыл: Көрүнүшү, көркөмдүүлүгүн жана жасалуусун күчөтүүдө.

Орунсуз кайталоонун натыйжасында тексттин көлөмү ашыкча көбөйүп, мүнөзү сүрөттүү сөз табыстан, жазуу да жасалуу менен.

Он жетинчи саатка

Класс кат.

Тема:

1. Кароолдоруна канча сөз түрүндө бар?

а) 8 б) 10 в) 12 д) 14 ✓

2. Төмөнкү сөз түрүндөгү сөздүн башындагы сөз байлыгы туура?

а) зам атооч, сан атооч, сын атооч, ат атооч, элчил, тактап, каратып сөз, кыргыз сөз:

б) зам атооч, сан атооч, сын атооч

ат атары, эмиш, сардык сөз, так-
тооч, атакчтуу, такчыл, кыймыл
атары,

1) зат атары сан атары сан атары
ат атары эмиш такчыл, кыймыл
ду сөз, сардык сөз, балууно, байында
та, маандык маары сөздөр.

2) сан атары, сан атары, такчыл
зат атары, ат атары, кыймыл сөз,
каратыла сөз, сардык сөз, кыймыл
сөз, такчыл, атакчтуу, кыймыл а-
тары, байында, бауулу.

3) сөз түркүндөгү грамматикалык
нын кайсы бауулу үйрөтөт?

а) формалар б) морфология
в) лексикология г) грамматика.

4) сөз түркүндөгү кайсы бауу-
луну түзүр?

а) маани берүүчү сөз түркүндөгү,
көзүмөтү сөз, түркүндөгү, өзүнчө
сөз түркүндөгү

б) маани берүүчү маани көз-
үмөтү сөз түркүндөгү.

б) көзүмөтү маани өзүнчө сөз түрк-
күндөгү?

г) маани сөз түркүндөгү, ма-
таары сөз түркүндөгү.

5) сөз түркүндөгү кайсы бауулу
менен жасалат?

а) лексикалык маани лексикалык
маани менен

б) синтаксистик маани морфоло-
гиялык маани менен

в) грамматикалык маани лексикалык
маани менен

г) синтаксистик маани грамматика-
лык маани менен.

а) түркүндөгү кайсы түркүндөгү
а) сөзүмөтү менен түркүндөгү

б) сөз жасауу маани сөз өзүнчө
тү түркүндөгү

в) сөзүмөтү жасауу менен түркүндөгү

г) түркүндөгү менен маани өзүнчө
маани кайсы менен түркүндөгү?

а) сөзүн айрым бауулу менен
грамматикалык маани менен

Бой турман, мекендөөсү мекенин
Билдирген бу көндүзүм бөлүмү ✓

б) сөзгө кыргыздын кыргызды

в) сөздүн бу майра бөлүмдөрү

г) сөздүн маанасын жана сөзүмүнүн

д) мучого берилген төмөнкү э-
ретинин кайсыласы туура?

а) уздарга узанган сөздүн көбүрү-
гө бөлүмү

б) уздардын маанасын сөздүнүнүн
бөлүмү

в) узанган сөздөгү мекендөөсү маан-
асын сөздүнүнүн бөлүмү

г) сөзгө маани маани берүүнүн бө-
лүмү ✓

5

Он сегизинчи октябр

Класс чини

Бүткүл

Жаңы

Жаңы

5